

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ
Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑ
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

Αθήνα, 02-02-2024

Αριθ. Πρωτ. : 1796 - 02-02-2024

ΕΥΚΕ ΧΕ : 115

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
10563, Αθήνα
Πληροφορίες: Π. Δασκαλάκη
Τηλέφωνο: 210 3742411
Email: stateaid_unit@mneec.gr

Προς: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος «Αττική»,
Λ. Συγγρού 98-100 (5ος Όροφος)
Τ.Κ. 11741, Αθήνα
(ηλεκτρονικά)

Θέμα: Διατύπωση γνώμης σχετικά με το σχέδιο πρόσκλησης υποβολής προτάσεων με τίτλο «Ανάπτυξη και λειτουργία προηγμένου συστήματος διαχείρισης προορισμού (DMS) ανάδειξης της Περιφέρειας Αττικής ως τουριστικό προορισμό»

Σχετ: Το από 31/01/2024 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ΕΥΔ Προγράμματος «Αττική», (αρ. πρωτ. εισ. ΕΥΚΕ ΧΕ 115/ 31-1-2024).

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού και του συνημμένου σχεδίου πρόσκλησης υποβολής προτάσεων με τίτλο «Ανάπτυξη και λειτουργία προηγμένου συστήματος διαχείρισης προορισμού (DMS) ανάδειξης της Περιφέρειας Αττικής ως τουριστικό προορισμό», με το οποίο ζητούνται οι απόψεις της Υπηρεσίας αναφορικά με την υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων των εν λόγω δράσεων και λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το κεφάλαιο 2 «περιεχόμενο της πρόσκλησης», η σχετική πρόσκληση αφορά στην ανάπτυξη και λειτουργία ενός προηγμένου συστήματος διαχείρισης προορισμού (Destination Management System), τουριστικού ενδιαφέροντος, το οποίο θα δίνει τη δυνατότητα καλύτερης προβολής του τουριστικού προορισμού που λέγεται «Περιφέρεια Αττικής».

Το σύστημα θα συγκεντρώνει και θα παρουσιάζει όλη την τουριστική πληροφορία της Περιφέρειας Αττικής και θα ενημερώνεται/επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα, παρέχοντας ολοκληρωμένες, καινοτόμες, «έξυπνες», υπηρεσίες e-tourism, οι οποίες θα παρέχουν στο γενικό κοινό / χρήστες της πλατφόρμας, τη δυνατότητα να γνωρίσουν και στη συνέχεια να επιλέξουν τον προορισμό,

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

λαμβάνοντας υπόψη και τις ελεύθερα παρεχόμενες υπηρεσίες (πολιτιστικές εκδηλώσεις /διαδρομές κτλ) της Περιφέρειας Αττικής.

Το Σύστημα Διαχείρισης Προορισμού (Destination Management System) θα αποτελεί ένα ολοκληρωμένο κι ευφυές Πληροφορικό Σύστημα Διαχείρισης του προορισμού στην Περιφέρεια Αττικής.

Οι υπηρεσίες πληροφόρησης και ενημέρωσης θα παρέχονται ελεύθερα και δωρεάν από το Σύστημα προς όλους τους χρήστες και θα αφορούν το γενικό κοινό ενώ σε καμία περίπτωση δεν θα δημιουργούν έσοδα και δεν θα προβάλλουν επιχειρήσεις ή προϊόντα επιχειρήσεων.

Ως δυνητικός δικαιούχος για την υποβολή προτάσεων έργων (πράξεων), προκειμένου να ενταχθούν και χρηματοδοτηθούν καλείται η «ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ Α.Ε. – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ».

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση».

Ως «επιχείρηση» θεωρούνται όλες οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους.

Οικονομική δραστηριότητα αποτελεί κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά.

Προκειμένου να προσδιοριστεί αν μια κρατική χρηματοδότηση προς οποιονδήποτε φορέα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα είναι κρατική ενίσχυση πρέπει να ισχύουν σωρευτικά τα παρακάτω κριτήρια:

- Χορήγηση/μεταφορά κρατικών πόρων
- Επιλεκτική ενίσχυση προς ορισμένες επιχειρήσεις ή κλάδους παραγωγής
- Νόθευση ή απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού και του ενδοενοσιακού εμπορίου
- Παροχή πλεονεκτήματος

3. Σύμφωνα με το «Working document» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «TOURISM FINANCING AND STATE AID», το οποίο θα βρείτε συνημμένο και ειδικότερα τα σημεία 3, 5 και 6, ορισμένα μέτρα ενίσχυσης στον τουριστικό τομέα μπορούν να μην αποτελούν κρατική ενίσχυση όταν δεν εμπίπτουν στα προβλεπόμενα του άρθρου 107(1) της ΣΛΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων και ειδικότερα όταν οι προτεινόμενες δράσεις δεν αποτελούν οικονομική δραστηριότητα ή δεν προκαλούνται από τις δράσεις αυτές προβλήματα στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

Σύμφωνα με τα σημεία 9 και 10 του ιδίου «Working document», δράσεις που αφορούν εκστρατείες ενημέρωσης, διοργάνωση ελεύθερων εκδηλώσεων, δημιουργία ιστότοπου γενικής πληροφόρησης θεμάτων τουρισμού κ.λπ, οι οποίες στοχεύουν στη διάδοση των πληροφοριών προς το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο προβάλλοντας μια περιφέρεια ή μια περιοχή, εντάσσονται σε μια κατεύθυνση της αγοράς γενικού χαρακτήρα (General destination marketing) και δύναται να χαρακτηριστούν ως δράσεις που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Εφόσον οι προτεινόμενες δράσεις που περιγράφονται στην πρόσκληση (π.χ. «έξυπνες», υπηρεσίες e-tourism κ.λπ) θα παρέχονται δωρεάν, θα υπάρχει καθολική πρόσβαση σε αυτές, θα παρέχουν γενική

πληροφόρηση προς τους πολίτες με ουδέτερο τρόπο και σε αυτές δεν θα προβάλλονται-διαφημίζονται συγκεκριμένα εμπορικά προϊόντα ή καταστήματα, τότε θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Ωστόσο, η προβολή, διαφήμιση και ενίσχυση συγκεκριμένων επιχειρήσεων καθώς και η προώθηση των προϊόντων τους και των υπηρεσιών τους σε νέες αγορές του εξωτερικού, προσδίδουν έμμεσο και άμεσο πλεονέκτημα, με αποτέλεσμα αυτές να καθίστανται σε ευνοϊκότερη θέση στην αγορά. Συνεπώς για τις εν λόγω επιχειρήσεις πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ και η χρηματοδότησή τους αποτελεί κρατική ενίσχυση.

Σε αυτή την περίπτωση οι δράσεις προβολής των επιχειρήσεων, δύναται να εξεταστούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (που αντικατέστησε τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής).

4. Βάσει των παραπάνω, δεδομένου ότι δεν είναι σαφές το θεσμικό πλαίσιο στο οποίο δύναται να εμπίπτουν οι προτεινόμενες πράξεις, για την πλήρωση του κριτηρίου της συμβατότητας με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, κάθε πράξη της εν λόγω πρόσκλησης πρέπει να αξιολογηθεί διακριτά.

5. Για την πλήρη κάλυψη του θεσμικού πλαισίου κρατικών ενισχύσεων, κρίνεται απαραίτητο να προστεθούν στο διατακτικό της πρόσκλησης τα ακόλουθα:

- Η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016/C 262/01) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (που αντικατέστησε τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής).
- Η με αρ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ4023/02-11-2016 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».
- Η με αρ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ1162/27-10-2023 Εγκύκλιος της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».

6. Στο κεφάλαιο 3 «Επιλεξιμότητα» του σχεδίου επίσης πρόσκλησης και ειδικότερα στο σημείο 3.4 να προστεθεί το εδάφιο «με την επιφύλαξη επίσης τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων».

Επίσης, στο σημείο 3.5 «Ειδικότεροι κανόνες επιλεξιμότητας», θα πρέπει να προστεθούν τα παρακάτω εδάφια:

- Έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).

Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για την κατασκευή των σχετικών υποδομών δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων.

Προκειμένου να επιβεβαιωθεί η συμβατότητα του έργου με το δίκαιο του ανταγωνισμού, πρέπει κατά την υποβολή των προτάσεων οι δυνητικοί δικαιούχοι να υποβάλλουν στοιχεία τα οποία διασφαλίζουν ότι η

χρηματοδότηση του έργου δεν απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή να έχει επιπτώσεις στις συναλλαγές.

Προκειμένου να αποφευχθεί η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών στο πλαίσιο υλοποίησης έργων, είναι αναγκαίο οι προμήθειες / υπηρεσίες /εργολαβίες να πραγματοποιηθούν μέσω ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαγωνιστικής διαδικασίας, με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών.

- Έργα που αφορούν στην οικονομική και εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και εξετάζονται σύμφωνα ανάλογα με τα οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων (ΓΑΚ, De Minimis κ.λπ.). Όσον αφορά στη συγκεκριμένη πρόσκληση, εάν κάποια δράση ή τμήμα δράσης κριθεί ότι εμπίπτει στο ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής της μέσω της χρήσης του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (που αντικατέστησε τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής), μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ.

Υπενθυμίζεται ότι για δράσεις που θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831), είναι απαραίτητο να περιέχεται στο φάκελο του έργου Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας καθώς επίσης και να ελέγχεται το σύνολο των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας του Κανονισμού.

Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση που στις προτεινόμενες δράσεις περιλαμβάνεται και προμήθεια εξοπλισμού (π.χ. υπολογιστές κ.λπ.), ο οποίος θα παραμείνει στην κυριότητα/ιδιοκτησία του δικαιούχου μετά την ολοκλήρωση του έργου, τότε θα πρέπει είτε να διασφαλισθεί ότι ο εν λόγω εξοπλισμός δεν θα χρησιμοποιηθεί για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας (έως το χρόνο απόσβεσης του πάγιου εξοπλισμού), είτε η υπολειμματική αξία του εξοπλισμού να ληφθεί υπόψη ως έσοδο για τον υπολογισμό της ενίσχυσης.

8. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με αρ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ1162/27-10-2023 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων»:

- Μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού.

- Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνεται η λίστα ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχει κοινοποιηθεί με την με αρ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφο της οποίας πρέπει να τηρείται στο φάκελο της πράξης.

9. Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ.

Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Χρήστης Γραφείου Πρωτοκόλλου

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραΐτης

Συνημμένα :

1. TOURISM FINANCING AND STATE AID

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
3. Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης
4. ΕΥΚΕ - ΧΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

